

## IZVJEŠĆE O XLVI. TEOLOŠKO-PASTORALNOME TJEDNU U ZAGREBU

(24. – 26. siječnja 2005.)

U prostorijama *Međubiskupijskoga sjemeništa* na Šalati, od 24. do 26. siječnja 2006., održan je *XLVI. Teološko-pastoralni tjedan* (dalje u tekstu: Tjedan) koji je u svome središtu imao temu: ***Pastoral pred pitanjima suvremene znanosti***, u organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Pri izboru teme vodilo se računa o činjenici da u svome naslovu Tjedan ima oznaku *teološko-pastoralnoga*, te su se naslovom teme pokušale spojiti dvije odrednice. Mnogima se može učiniti kako pastoralna praksa Crkve i znanost nemaju puno dodirnih točaka i međusobnih područja susreta, no sve smo više svjesni da su znanost i znanstveni način promišljanja o životu, kao i posljedice znanosti postali dijelom naše svakodnevice, a time i čimbenikom koji oblikuje i određuje i naša vjernička uvjerenja i stavove. Mnogi su pastoralni djelatnici izazvani postignućima i granicama, kao i pitanjima vezanim uz suvremenu znanost. U kojemu se smjeru razvijaju pojedine znanosti i s kojim se pitanjima susreću? Koja su glavna strujanja u pojedinim znanstvenim područjima? Kako u pastoralnome djelovanju valja vrjednovati znanstvena promišljanja i rezultate? Koliko je snažan odjek znanstvenih gibanja u planiranju crkvenih djelatnosti? Kakva je budućnost znanosti i znanstvenog napretka u Hrvatskoj? ...



Teološko-pastoralni tjedan želi senzibilizirati za interdisciplinarnost teologije, filozofije i ostalih humanističkih znanosti sa svim ostalim znanstvenim područjima, a sve to u perspektivi pastoralnoga djelovanja. Znanstveno djelovanje i pristupi, čuvajući svoje posebnosti i autonomiju, pozvano je na dinamički međuodnos, pazeći na cjelovitost subjekta i na etičko i mudrosno obzorje, unutar kojega svaka ljudska spoznaja pronalazi svoje najuzvišenije značenje.

Predmet kojim se Tjedan želio pozabaviti u konačnici se ne tiče samo dijaloga između različitih oblika znanja u tumačenju zbilje, nego – još dublje – načina na koji različita znanja mogu pridonijeti samorazumijevanju čovjeka i njegovim životnim izborima, što se izbliza odnosi i na pastoral. Tako se ne može govoriti samo o tumačenju zbilje, nego i o prihvaćanju poziva, o otkrivanju simboličkoga, pa čak i sakramentalnoga značenja dara i poziva na susret u 'vrtu stvaranja'.

Područje na koje smo bili vođeni pri izboru teme i njezine razradbe zapravo jest čovjek, njegov pristup istini i značenju njegove slobode; jednom riječju – kako bi to rekli stari filozofi – njegova 'narav': do koje se mjere ona može 'reproducirati', odnosno do koje je mjere svediva na imanentnost, te koliko je podvrgnuta manipulaciji i programiranosti. Otvorene su neke nove granice biotehnologije koje imaju epistemološke i etičke posljedice te ih kršćanski pristup u svjetlu Objave nužno mora tematizirati.

Rad Tjedna imao je nakanu povezivati uočavanje i prepoznavanje pojava s epistemološkim postavkama, pri čemu se te dvije zbilje ne mogu odvojiti. Ipak, oboje ima svoju poveznicu i u antropološkome polju ljudskoga samoshvaćanja i odgovornoga odnosa prema životu.

Premda u sebi sadrži predivne elemente novine za tumačenje svega zbiljskoga, tijekom kulturalnoga razvoja Zapada judeokršćanska objava urezala se na osobit način duboko u viđenje čovjeka. Tako danas novi pomaci, ostvarivi unutar znanstvenoga istraživanja i iskoristivih mogućnosti informatičkih i genetičkih tehnologija, vraćaju u središte baš pitanje o čovjeku, naglašavajući poglavito njegovu odgovornost u povijesti svemira.

Gorućim pitanjem ne postaje samo značenje na razini postanka i izvornosti ljudskoga bića, nego i na razini promicanja dostojanstva ljudske osobe i njezina ostvarivanja kao slobode. Povratak pitanja o čovjeku u okviru obnovljenoga shvaćanja svijeta, te preispitivanje motrišta na temelju odnosa svijeta i čovjeka, omogućuje da se znanje vjere i znanje znanosti mogu mjeriti novim mjerilima i oblicima. Antropološki kriteriji nužno se moraju odražavati i na pastoralno djelovanje Crkve koje u svome središtu ima *Istinu koja oslobađa* čovjeka (usp. *Iv* 8, 32). Tumačenje svijeta koje ne uspijeva na smislen i sveobuhvatan način utemeljiti *ethos* ostaje nedostatnim. Koliko poznajemo novija znanstvena gibanja i koliko ih je moguće vidjeti u pastoralnome planiranju, navještaju i ostvarivanju Radosne vijesti?

Okvir i polazište za promišljanje bili su i tekstovi učiteljstva, poglavito izričaji koje nam je ostavio papa Ivan Pavao II.:

»Znanost i vjera nisu nipošto međusobno suprotstavljene. Obje su zauzete u ostvarivanju Božjih planova za čovjeka. Sa svoje strane, čovjek ima strahovitu odgovornost donošenja odluka bilo u skladu s tim planovima, bilo u suprotnosti s njima, stvarajući na taj način ili kulturu ljubavi ili kulturu mržnje. Zbog toga Crkva, svjesna kušnja zla koje mogu mamiti ljudsko srce, naviješta istinu Krista, Otkupitelja čovjeka, koji je posijao sjeme istinske civilizacije ljubavi, dajući onima koji u njega vjeruju hrabrost da budu braća i sestre svima koji su djeca istoga nebeskoga Oca, i udjeljujući milost koja preobražava srce čovječje, čineći ga poslušnim Božjemu nauku (usp. *Iv* 6,45)« (Iz *Pisma* pape Ivana Pavla II. znanstvenicima 14. kolovoza 1982.).

»... ne mogu a da se ne obratim znanstvenicima koji svojim istraživanjem pružaju sve više i više spoznaja o svijetu općenito i o nevjerojatnoj raznolikosti

njegovih živih i neživih sastavnica koje pokazuju svoje složene atomarne i molekularne strukture. Oni su ... toliko napredovali i postigli takve ciljeve da u nama uvijek iznova pobuđuju čuđenje. Dok se divimo i istodobno potičemo glavne znanstvene istraživače kojima čovječanstvo puno duguje za svoj sadašnji napredak, potrebno je da ih također ohrabrimo kako bi sveudilj nastavili svoj rad ostajući u onome području *mudrosti* u kojemu se s plodovima znanosti i tehničkoga umijeća povezuju filozofske i etičke vrjednote koje su karakterističan i nerazoriv znak ljudske osobe. Onaj koji se bavi znanostu sasvim je svjestan 'da istraživanje nikad ne prestaje, čak ni onda kada se tiče nekoga ograničenog dijela svijeta ili čovjeka; ono ga naime upućuje u smjeru onoga što se nalazi iznad neposrednih predmeta proučavanja, to jest prema pitanjima koja otvaraju pristup k otajstvu' « (Enciklika *Vjera i razum*, 106).



Prvoga dana, u utorak 26. siječnja ujutro (u 9 sati) na svečanome je otvorenju bilo više od pet stotina svećenika, redovnika, redovnica i pastoralnih djelatnika laika iz cijele Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz nekoliko europskih država, gotovo svi biskupi Hrvatske biskupske konferencije (kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, mons. Želimir Puljić, biskup dubrovački, mons. Marko Culej, biskup varaždinski, mons. Antun Škvorčević, biskup požeški, mons. Ante Ivas, biskup šibenski, mons. Slobodan Štambuk, biskup bračko-hvarsko-viški, mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski, mons. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski, mons. Valter Župan, biskup krčki, mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski, mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij, mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački, mons. Vlado Košić, pomoćni biskup zagrebački, mons. Đuro Hranić, pomoćni biskup đakovački i srijemski, mons. Đuro Gašparović, pomoćni biskup đakovački i srijemski, mons. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački), biskup banjalučki, mons. Franjo Komarica, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, mons. Francisco Javier Lozano, zatim ministar znanosti obrazovanja i športa, doc. dr. Dragan Primorac, predstavnik Ministarstva kulture, gosp. Franjo Dubrović, prorektor za znanost Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. Aleksa Bješliš, dekani katoličkih bogoslovnih fakulteta u Splitu i Đakovu, prof. dr. Marinko Vidović i prof. dr. Nikola Dogan, dekani teoloških škola u Sarajevu, predstojnik područnoga studija u Rijeci, prof. dr. Milan Šimunović, predstavnici drugih učilišta i fakulteta, predstavnici ostalih kršćanskih i vjerskih zajednica, gradonačelnik grada Zagreba, gospodin Milan Bandić i drugi ugledni gosti.

Tom sam prigodom, uvodeći u svečanost otvaranja Tjedna rekao sljedeće:

»Uzoriti gospodine kardinale, preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi, cijenjeni gospodine ministre, gospodine gradonačelnice, kolege profesori, subraćo

u prezbiteratu, dragi uzvanici i gosti! Ni najveće hladnoće nisu nas spriječile da se i krajem siječnja ponovno nađemo u prostorijama ovoga dragog sjemeništa.

Kao što smo naznačili u programu rada ovih naših studijskih dana, možda neke iznenađuje izabrana tema. No, za taj je izbor postojalo puno razloga, ali i konkretnih poticaja. Spominjem samo jedan od njih. Prije dvije godine, 27. siječnja 2004. u jednakoj prigodi otvaranja Teološko-pastoralnoga tjedna o Crkvi i likovnoj umjetnosti, danas ovdje nazočan prorektor za znanost našega Sveučilišta, prof. dr. Aleksa Bjeliš, rekao je: 'Iz svoga osobnoga iskustva mogu reći da bih vrlo rado vidio i bio prisutan jednom ovakvom Tjednu u kojemu bi se elaborirao odnos Crkve i moderne znanosti i čitav niz drugih tema koji će i na Sveučilištu sigurno zauzeti svoje mjesto.' I evo nas pred takvom mogućnošću. Naslov govori o pastoralu, o djelovanju Crkve pred pitanjima suvremene znanosti. Pitanja traže odgovore, ali ponekad se čini da ne poznajemo ni pitanja, a dajemo odgovore. Znanstvenika i mudraca resi odlika da ne daju odmah odgovore, nego postavljaju prava pitanja.

Pokušat ćemo u ova tri dana oslušivati što nam to govore različite znanstvene discipline; do kakvih su zaključaka došla pojedina istraživanja; što nam govori znanost kao paradigma življenja; kakvu kulturu gradi ...? Nadam se da ćemo si postavljati pitanja koja si redovito u svome pastoralu ne postavljamo. I sve ćemo iščitavati i vrjednovati u svjetlu svojega poziva u Crkvi i kao Crkva. Razumljivo je da ćemo i ostale vrste spoznaje, osobito onu koja je za nas vjernike nosiva, tj. Objavu u Isusu Kristu, povezivati u zajedničku cjelinu.

Stoga vjerujem da smijem ustvrditi da će ova dvorana biti dvorana ugodne rasprave, dijalogiziranja i zajedničkih traženja, pa makar i s ponekim neugodnim pitanjem o našem radu u pastoralu. Za svaki rad kao kršćani zazivamo pomoć Duha Svetoga koji prosvjetljuje. To činimo i na početku ovoga dana.«

Najprije je zazvana pomoć Duha Svetoga psalamskom molitvom. Pjevanje su vodili studenti Instituta za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« KBF-a, a zatim je nadbiskup Bozanić zaziv zaključio sljedećom molitvom:

*Gospodine, Bože naš, Dubino mudrosti i spoznanja,  
Otajstvo neizmjerne, Poznavaoče srdaca!  
Ti si nam u Isusu Kristu objavio Put koji vodi do tebe,  
Istinu koja prosvjetljuje i Život koji pobjeđuje smrt.*

*Ti, koga nijedan ljudski govor ne može do kraja izreći  
i koga nijedan um ne može obuhvatiti,  
posvećuj nas u istini koja oslobađa,  
da bismo ostali u Tvojim ljubavi  
i da bi svijet povjerovao u tvoju utjelovljenu Riječ.*

*Bože, Ti si nas svojim Duhom  
učinio sinovima i kćerima svjetla.  
Tim istim Duhom dotičeš pameti i srca svih koji te traže.  
Usmjeri razvoj znanosti i tehnike,  
budi nadahnuće kulturalnim djelatnicima i umjetnicima  
na službu života, pravde i mira.*

*Zazivamo Tvoj blagoslov na rad  
ovoga Teološko-pastoralnog tjedna  
da bismo u njemu osjetili prisutnost Krista Učitelja,  
i iznova se osposobljavali za pomaganje bližnjima.*

*Bože nedokučivi, sve koji ne vjeruju u tebe  
približi k sebi i daj da po svjetlu Istine  
otkriju dar tvoga milosrđa, dobrote i ljepote.*

*Sve sudionike ovoga skupa nadahnjuj  
da vjerno služe tvojoj volji  
i proslavljaju Tvoje ime sa Sinom i Duhom Svetim,  
sada i u vijeke vjekova. Amen.*

Nakon pozdravnih riječi apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Francisco Javier Lozano predao je kardinalu Bozaniću prvu encikliku pape Benedikta XVI. *Bog je ljubav* koja je dan kasnije bila predstavljena u Rimu. Skup su, osim predstavnika različitih crkvenih ustanova (u ime Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki; dekan, prof. dr. Marinko Vidović, u ime Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Splitu; dekan, prof. dr. Nikola Dogan, u ime Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku), pozdravili i ministar znanosti, obrazovanja i športa doc. dr. Dragan Primorac, zatim prorektor za znanost i razvoj Zagrebačkoga sveučilišta Aleksa Bjeliš (u ime gospođe rektorice Sveučilišta u Zagrebu, Jasne Helene Mencer, koja zbog spriječenosti nije mogla biti nazočna) te zagrebački gradonačelnik, gospodin Milan Bandić.

Dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dr. Tomislav Zdenko Tenšek pročitao je prijevod brzoglasa Svetomu Ocu, Benediktu XVI., što ga je, u ime Organizatora i u ime sudionika, s Tjedna uputio kardinal Josip Bozanić.

Nakon toga su uslijedila predavanja. Kratak uvid u pojedina predavanja iznosim prema izvješću što ga je u *Glasi Koncila* (br. 1650, od 5. veljače 2006.) napisao S. Bunjevac. Uvodna su predavanja imali dr. Željko Tanjić i dr. Tonči Matulić,

obojica docenti na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Dr. Tanjić je održao predavanje pod naslovom »Riječ teologije u vrtlogu znanosti« u kojemu je prikazao 'znanstveni mentalitet' kao izražaj današnje kulture te pokušao odgovoriti na pitanje što teologija mora učiniti kako bi vjerodostojno i djelotvorno mogla govoriti o Bogu unutar te kulture. Njegove su najvažnije teze da teologija ne smije znanost promatrati kao izvor straha ili opasnosti, što se često događa unutar crkvene zajednice, te da teologija, kako bi vjerodostojno i djelotvorno mogla govoriti o Bogu unutar kulture 'znanstvenoga mentaliteta', mora ponovno progovoriti o kršćanskoj slici Boga, za što je potrebno dobro poznavati razine znanstvene racionalnosti našega vremena. Također je istaknuo kako teologija pokazuje da jednostrano korištenje pojma znanosti i njezina shvaćanja vodi osiromašenju stvarnosti i redukciji čovjeka i društvenih odnosa na zacrtane, determinirajuće sustave. »Mogućnosti i granice suvremene znanosti« – naslov je predavanja koje je održao dr. Tonči Matulić, a u kojemu je upozorio da treba voditi računa o razlici između čiste znanosti koja istražuje istinu, pri čemu ona nema moralnih objekcija, od primijenjene znanosti koja prvotno ne istražuje istinu nego primjenjuje određena znanja i spoznaje u neke druge svrhe, te je tako sva impregnirana moralnim objekcijama. Istaknuo je da moderna znanost svoje ishodište ima u kršćanstvu, i to najprije u biblijsko-teološkom pogledu na svijet, što se potkrjepljuje s tri istine o svijetu: da je stvoreni svijet dobar, da u stvorenom svijetu vladaju sklad i zakonitost te da je stvoreni svijet inteligibilan.

O filozofskim pitanjima o Bogu koja, za razliku od drugih i drukčijih pitanja, dolaze iz filozofije same i zahvaćaju onoga tko ih postavlja, govorio je dr. Ante Vučković (KBF u Splitu) na temelju promišljanja poznatih filozofa: sv. Anselma, Descartesa i Heideggera. Upozorio je kako zahtjev za mišljenjem, za racionalnošću, ne dolazi samo iz filozofije nego i iz same vjere, te je u tome kontekstu posebno naveo encikliku *Vjera i razum* koja kaže kako vjera bez razuma iznosi osjećaje i iskustvo te tako upada u opasnost da više ne bude sveopća ponuda.

Dr. Ivan Kešina s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu u predavanju: »Stvaranje i evolucija« istaknuo je da filozofsko-teološko i prirodoslovno shvaćanje stvaranja i evolucije nije međusobno suprotstavljeno, već je riječ o dvjema različitim razinama gledanja stvarnosti, a njihovi se iskazi ne isključuju. Promatra li se svijet i žive oblike u njemu s teološke strane, kao stvorenja, onda su ona u svojoj egzistenciji potpuno ovisna o Bogu; a ako ih se gleda s prirodoslovne strane, ona su rezultat promjena. I jedno i drugo je ispravno, a istina istini ne može protusloviti.

U predavanju o bioetičkim izazovima dr. o. Luka Tomašević iz Splita prikazao je dvije bioetičke struje: onu koja je otvorena transcendentalnomu i onu koja je zatvorena transcencijiji, te najnoviju nastalu u devedesetim godinama prošlog stoljeća tzv. postmodernu globalnu bioetiku koja ima sve oznake postmoderne, kao što su subjektivizam, etički relativizam i skepticizam. Naglasio je kako

teolozi ne samo da sudjeluju u odgovorima na sva suvremena bioetička pitanja nego su bili aktivni već pri samom rađanju bioetike.

Dr. Valerije Vrčec je u predavanju »Čuvanje i razvoj stvorenoga: Načelo opreznosti – znanstvena korekcija pohlepe« naglasio važnost znanstvenoga načela opreznosti koje predstavlja odnos odgovorne znanosti prema riziku te predstavlja ekološko načelo koje se primjenjuje u situacijama kada je znanstveni uvid u moguću opasnost nekog proizvoda ili tehnologije nepotpun i nedorečen. O trendovima suvremene psihologije govorio je dr. Ivan Štengl, a o suvremenom odgoju i obrazovanju dr. Vedrana Spajić-Vrkaš s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zadnji dan su u prijepodnevnim raspravama obilježile teme: »Politička misao danas«, koju je obradio dr. Ivan Rimac te tema: »Kultura alternativnoga kao izazov znanosti i pastoralu«, o kojoj je govorio dr. Ivica Raguž.

Na kraju je održana plenarna rasprava u kojoj su predavači odgovarali na pitanja i razmišljanja sudionika, a dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu dr. Tomislav Zdenko Tenšek, zatvarajući Tjedan, zahvalio je među ostalima i povjerenstvu Teološko-pastoralnog tjedna, dr. Ivanu Šašku i Željku Tanjiću, koji su tijekom minulih šest godina nosili glavni teret organizacije.



Smatram primjerenim iznijeti u ovome izvješću i neke naglaske koje sam istaknuo u razgovoru u svojstvu predsjednika Povjerenstva za Teološko-pastoralni tjedan KBF-a u Zagrebu za *Glas Koncila* (45 [2006], br 4 [1648], str. 8–9; razgovor je vodio Stipan Bunjevac [Tomislav Vuković]):

»Vijeće našega Fakulteta prihvatilo je ovu temu iz više razloga. Promotrivši prijašnje teme Teološko-pastoralnoga tjedna (dalje: TPT), kao i prijedloge koje su nam dali sudionici prošlih TPT-a, naše je Povjerenstvo, gdje se uz mene nalazi i dr. Željko Tanjić – a s kojim sam već više godina zadužen za ostvarivanje ovoga važnog crkvenog događanja – predložilo među inima ovu temu koja bi povezivala znanost i pastoral. Ta veza, nažalost, u našoj Crkvi nije dostatno vidljiva.

Da bih bolje prikazao narav TPT-a i onoga što želimo njime staviti u žarište, navodim naslove tema nekoliko prijašnjih godina: 2001. – *Kriza vrednotâ u današnjemu hrvatskom društvu*; 2002. – *Službe u Crkvi – crkvenost službâ*; 2003. – *Pluralizam u Crkvi*; 2004. – *Crkva i likovna umjetnost*; 2005. – *Četrdeseta obljetnica završetka Drugoga vatikanskog sabora: očekivanja, ostvarenja, izazovi*. Već je iz tih naslova vidljivo nastojanje povezivanja unutarcrkvenoga života s novim izazovima suvremenoga društva. U pozadini svake ove teme nalazi se Crkva i crkvenost, s pokušajem isticanja aktualizacije kršćanske Radosne vijesti. I dok je u prijašnjim godinama ponekad bilo naglašenije društveno okruženje u kojemu Crkva djeluje, a ponekad sam unutarcrkveni život i odnosi koji su u interakciji s

tim okruženjem, ove godine je istaknutija sama potreba povezanosti na području koje tek naizgled nije samo po sebi razumljivo.

Ovaj je skup pod označnicom *teološko-pastoralnoga*. Dakle, narav događanja je takva da povezuje teologiju i pastoral. Osobno smatram da je to mjesto na kojemu treba snažnije inzistirati, jer se u našem crkvenom djelovanju s jedne strane teologija i teologiziranje gotovo i ne smatraju pastoralnim djelovanjem, premda ne znam eminentniji oblik pastoralna od teologije, a s druge strane područje širega znanstvenog pristupa i dosega nije obuhvaćeno u pastoralnim programima s praktičnim posljedicama.



Prvi susret s ovom temom može voditi u razmišljanje koje očekuje raspravu o odnosu teologije i drugih znanosti ili pak o znanstvenosti teologije. No, iako je tu temu nepotrebno izbjegavati i nemoguće izbjeći – i ona će se vjerojatno provlačiti kao nit kroz neka, osobito uvodna predavanja – to ovdje nije prvotna nakana. Za hrvatsku društvenu zbilju i jedan simpozij o tim pitanjima bio bi od iznimne koristi, a to samo pokazuje da hrvatsko društvo glede tih pitanja još uvijek boluje od neznanja i neusvajanja u Europi i svijetu usvojenih polazišta i znanstvenih kriterija.

Ideja vodilja ovoga TPT-a je vidjeti koliko i na koji način suvremena pitanja iz različitih područja znanosti imaju i trebaju imati utjecaj na pastoralna promišljanja. Je li pastoral u našoj Crkvi takav da postaje susretištem znanstvenih djelatnika i kako stanovite promjene paradigma odjekuju u rastu crkvenoga i vjerničkoga života? Izabrali smo tek nekoliko područja i pitanja koja smatramo važnima za suvremena kretanja u znanstvenim pristupima i za oblikovanje vjerničkih stavova koji nužno moraju biti vidljivi u društvenome životu. Nakana, dakle, nije obuhvatiti sva znanstvena pitanja koja izazivaju pastoral, ali u dnu leži pokušaj da se stanoviti kršćanski holizam suoči sa složenošću i nejasnoćama znanstvenih pristupa.

TPT ne želi liječiti ono što neki, uvelike neopravdano, zovu 'kompleksom Galilei', iako je takav stav veoma raširen. On je – većinom zbog nepoznavanja odnosa vjere kao načina spoznaje i znanosti kao načina spoznaje – u pastoralnome djelovanju u tome da Crkva nije stvorila dostatan prostor za organiziranje i djelovanje vjernika-znanstvenika u svojim zajednicama i šire u društvu, a znanstvenici nisu dostatno upoznati s mogućnostima koje Crkva pruža, baš na temelju poštivanja znanstvene autonomije.

To je dovelo do pojednostavljenoga i potpuno pogrešnoga stava da Crkva i znanost nemaju puno dodirnica. Ako Crkva nije prisutna u području znanosti (ne samo po teologiji), ona ne izvršava u potpunosti svoje poslanje. Ta se istina tiče i znanstvenika koji su kršćani, a ne samo propusta crkvenih institucija.



Namjerno smo stavili i tu temu, jer se o njoj rjeđe govori i piše. Znanost je do stanovite mjere dobila epitepe nedodirljivosti i atribute 'božanske moći', što stvara specifične enklave tabuiziranosti u suvremenome društvu. To nije jednako nekadašnjemu prosvjetiteljstvu, nego je više nalik čuvanju vlastitih teritorija u osamostaljenosti i samodovoljnosti, u kojoj pojedine znanosti ne dijalogiziraju i ne slušaju pitanja koja postavljaju (ako) njima komplementarne znanosti. Tako da često istodobno postoji uzvišena znanstvena nepristupačnost koja obescjenjuje svaku drugu vrstu spoznaje, te relativizacija i oslabljenost vrijednosti znanosti u društvu.

Prvotni je cilj TPT-a razmotriti, a zatim ispravljati one pastoralne pristupe koji ne uvažavaju novija znanstvena postignuća i otkrića. Ova posljednja riječ je zanimljiva, jer velik broj jezika koristi nju kao pokazatelj da je znanstveno istraživanje otkrivanje nečega što postoji, pronalaženje nečega čemu čovjek nije izvoriste. Nadam se da će, barem posredno, na vidjelo izići slika o tome kakav je govor našega navještaja i kateheze o temama koje znanost neprestance preformulira; koliko u homiletskome, liturgijskome i karitativnome radu ugrađujemo nove spoznaje ili na koji se način nosimo s dvojbama ili prijedlozima nadriznanstvenika; jesmo li usvojili najprije biblijska polazišta i poznajemo li što Crkva naučava i to usporedili s izriječima znanosti.

Bilo bi dobro tematizirati i sve što je upitno u znanostima. Zbog toga je znanosti, ali i crkvenomu životu zanimljivo područje kulture alternativnoga koja živi i, štoviše, buja na svim područjima.



Teologija je prošla i trajno će prolaziti kroz vlastita epistemološka pitanja. Te se zadaće ne može osloboditi niti jedna znanost i ta pitanja ništa manje ne pogadaju druge humanističke i društvene znanosti, osobito unutar poimanja i viđenja znanstvenosti koja su pod dominacijom tzv. *egzaktnih* znanosti, kao da ostale znanosti nisu egzaktne, odnosno točne (lat. *exactus = točan*). Kao što posvuda napeposti nastaju zbog polazišta i definicija, mislim da je jednostranost 'mjerljivosti' i ovdje dovela do podjela koje bi trebalo dodatno razmotriti, jer bi u skladu s tim neke znanosti bile 'znanstvenije'.

Ne smijemo zaboraviti da živimo u ozračju poimanja znanstvenosti koje je odviše suženo na znanosti koje rabe metode matematičkih izračuna, pokusa te se zbog toga rađa i tomu prikladan pogled na svijet, a iz čega se može roditi brzoplet zaključak o suprotstavljenosti teologije i drugih znanosti. Ta je suprotstavljenost, kako je to slučaj u Hrvatskoj, nerijetko vidljiva ideološka potka na brižno njegovanim komunističkim pilastrima pola stoljeća. Teološka je znanost, kao dugo vremena dominantna (u sasvim drukčijim okolnostima), tijekom povijesti imala svoje krize i prošla kroz katarzu, kako bi pronašla svoje mjesto u suvremenim polazištima znanstvenoga rada.

Teološko-pastoralni tjedan želi senzibilizirati za interdisciplinarnost teologije, filozofije i ostalih humanističkih znanosti sa svim ostalim znanstvenim područjima, a sve to u perspektivi pastoralnoga djelovanja. Znanstveno djelovanje i pristupi, čuvajući svoje posebnosti i autonomiju, pozvani su na dinamički međudodnos, pazeći na cjelovitost subjekta i na etičko i mudrosno obzorje, unutar kojega svaka ljudska spoznaja pronalazi svoje najuzvišenije značenje.

Predmet kojim se želimo baviti u konačnici se ne tiče samo dijaloga između različitih oblika znanja u tumačenju zbilje, nego – još dublje – načina na koji različita znanja mogu pridonijeti samorazumijevanju čovjeka i njegovim životnim izborima, što se izbliza odnosi i na pastoral. Tako se ne može govoriti samo o tumačenju zbilje, nego i o prihvaćanju poziva, o otkrivanju simboličkoga, pa čak i sakramentalnoga značenja dara i poziva na susret u 'vrtu stvaranja'.



Iako je riječ 'kriza' prilično pomodarska, mislim da – u etimološkome smislu – znanost mora trajno biti u krizi (grč. *krisis* dolazi od *krino* = razlučivati, odijeliti), ali govoreći posebnije, vidljivo je da je suvremeni znanstveni pristup nedvojbeno u krizi. Za to postoji pretpovijest. Naime, sve do 19. st. kao da se smatralo da je moguće protumačiti baš sve, i svijet i čovjeka. Tako je kriza povezana uz narušavanje triju znanstvenih 'dogmi': *laplaceovski determinizam*, *ontološki redukcionizam* i *metodološki redukcionizam*. Prva od njih polazi od činjenice da je budućnost nekoga sustava (planete, ćelije i sl.) određena i može ju se spoznati ako se poznaju polazišni uvjeti; druga govori da je poznavanje elemenata nekoga sustava dostatno za definiranje toga sustava te bi stoga bilo moguće sve svesti na prvotne elemente, tj. složeno reducirati na jednostavno; konačno, *treća* smatra da znanost ima prikladan govor za opisivanje zbilje.

Ako se npr. razmotri odnos između teorije i iskustva, ta povijesno gledano tako važna tema, vidi se slabljenje u odnosu prema prošlosti. Od Galileija nadalje prirodne znanosti utemeljene su na sljedećim postulatima: postojanje univerzalnih matematičkih zakonitosti; otkrivanje tih zakonitosti znanstvenim iskustvom (pokusom); ponovna proizvodivost tih pokusnih danosti. Znanstvenik rabi modele, da bi se približio zbilji, a on u toj cjelini ostaje središnja točka koja određuje znanstvenu metodu promatranjem, iskustvom, zakoni(tosti)ma, teorijom i formulom. Danas je povezanost teorije i iskustva puno slabija negoli nekada. Tako nuklearna fizika pokazuje često da teorija vodi iskustvo, a ne obratno, jer promatrač ne može istodobno poznavati položaj i brzinu čestica. To postavlja pitanje položaja promatrača. Iz toga primjera je vidljivo da svako mjerenje odgovara nekomu djelovanju. Mjeriti i spoznavati očituju se kao djelovanja na zbilju. Predmet istraživanja nije više 'priroda' u sebi, nego nešto što je izabrano za ljudsko istraživanje. Stoga nimalo ne čudi što si i mnogi fizičari postavljaju vječito filozofsko pitanje: *Što je*

*zbilja i zbiljno?* Tako je znanstvena kriza dobila novu obojenost koju nipošto ne smatram lošom. Štoviše, ona može biti znanosti od velike koristi i plodonosna, jer se počinje govoriti o stupnjevima i razinama zbiljnoga ili, bolje, o razinama shvaćanja zbiljnoga, jer čovjek ostaje dijelom onoga što istražuje ...



Planetarni se *polis* novoga tisućljeća oblikuje u ritmu i prema mjerilima koja naizgled imaju nezaustavljivu snagu, gotovo neovisnu o ljudskoj volji. Istodobno raste i svjestan zahtjev za usmjeravanjem i upravljanjem takvim dinamizmima, kako bi svijet ostao prostorom čovjeka i za čovjeka. Izazovi koji se nalaze pred nama poglavito su sljedeći: sam *smisao ljudskoga postojanja* i odrednice 'biti čovjek', u trenutku kad su granice između naravi, tehnike i etike (same činjenice življenja – *biti*, mogućnosti življenja – *moći*; postulata življenja – *morati*) postale problematičnima, do mjere rastakanja, zahvaćajući osobnu i zajedničku odgovornost; *umijeće odnosa prema pluralizmu* i različitostima na svim razinama (mišljenja, moralnih odabira, kulture, religije, razvoja ...); pojava zvana *globalizacija* (ne samo u gospodarskome značenju) koja će voditi prema 'globalnome selu'; ipak, danas je slučaj da je ta težnja zaboravila svu vrijednost odnosa, baštine, ljepote koja je sadržana u pojmu 'selo'. U tome se kontekstu čita pitanje o čovjeku unutar obnovljenoga shvaćanja svijeta, a u svjetlu odnosa svijeta i čovjeka, znanja vjere i znanja znanosti u novim oblicima.

U kršćanskoj perspektivi potrebno je gajiti dijalog između teologije i drugih znanosti, filozofije i umjetnosti. U našoj kulturi, duboko opečaćenoj kršćanstvom, videnje svijeta i čovjeka uskladilo je – na izravan ili neizravan način – spoznajne elemente, ključeve čitanja, tumačenja koja imaju razna izvorišta: Objavu, znanosti, estetsku intuiciju. Svako od njih, iako ne uvijek dosljedno i bez napetosti, nudi materijal za izgradnju mozaika različitim metodologijama i perspektivama. A ipak je jedno Svjetlo koje osvjetljuje put. Put spoznaje i znanja ne ide tragom ideoloških postulata, podvrgnutih vanjskomu cilju i svrsi i u službi trenutne moći i kulture trenutnoga. A znanost se nikada ne smije odvojiti od kulture, a ona pak nije nikada svediva na baštinu malobrojnih. Kao vjericima ostaje nam zadaća ostvarivanja veće dosljednosti između vjere i života, kulture i evanđelja, kao sredstvo kršćanske novosti, pa iz toga vrela i 'novoga humanizma'. Znanost Crkvi nije 'još jedna djelatnost' i područje na kojemu 'mora biti prisutna'. Znanost je Crkvi jedan od nositelja zajedništva kao arhitrava pastorala kulture za trajnu evangelizaciju.

Pojedini vidici znanstvenoga istraživanja (kao što je inženjerstvo u genetici) donose probleme etičke, političke i vjerske naravi i traže odgovore naročito od humanističkih znanosti koje kao da su izgubile zamašnjak u znanstvenosti koju promiče gospodarstvo i proizvodnost. Sama zbilja zahtijeva usklađenost znanja. Ona je presložena i previše zadivljujuća da bi mogla biti sužena na jedincati tip za-

kona ili da bi bila znanstveno 'upravljana' samo jednom metodom. Nju je moguće promatrati s više motrišta. Izgleda da današnja znanstvena viđenja zbilju shvaćaju kao 'beskonačno otvoren proces', a ta se otvorenost očituje u znanstvenim teorijama koje su podvrgnute revizijama i pogrješkama. To dovodi do poniznijih stavova, osim onih koji gaje scijentističke predrasude (različitoga podrijetla) koje nemaju ništa zajedničkoga sa znanstvenošću.



Svaka je ljudska zbiljnost prožeta dvoznačnošću i višeznačnošću. To vrijedi i za znanstvene pristupe. Razmrvljenost znanja vodi u opasnost nesnalaženja i dezorijentacije, što djelomice može promicati nove oblike relativizma i skepticizma. Nastojanje oko stvaranja općega zajedničkoga pogleda na svijet uključuje rast dijaloga između znanosti i ostalih načina spoznaje tzv. interdisciplinarnom metodom, usredotočenom na predmete, metode i sadržaje, ali osobito *transdisciplinarnom metodom*, usredotočenom na subjekte i općekulturalne modele koji žive u raznim kontekstima.

Suvremena je znanost stvorila sliku dinamičnoga svijeta koja je složenija od statičnoga kozmosa aristotelovskoga, ali i mehanicističkoga nasljeđa (prihvaćanoga od mnogih u doba moderne). Zbilja tako više nije nešto što je na homogen način 'pred' subjektom koji ju spoznaje. Ona se tiče i subjekta.

Govor o Bogu mora čuvati razinu otajstvenosti ili, drugim riječima, otvorenost i bogatstvo (mističko, estetsko, etičko). Osim toga, nužno je sučeljavanje s pojmom istine u pokušaju filozofijske razradbe unutar dijaloga znanosti i drugih raznih spoznaja.

Na epistemološkoj razini valja vidjeti kakvu posebnost donosi kršćanska nada znanstvenim istraživanjima, odnosno da se odnos vjere i znanosti ne shvaća jednostrano: kao da vjeru treba ponovno izricati polazeći od znanosti, nego i obratno, što kod nas nipošto nije slučaj. Nisam vidio kod nas radove u prirodnim znanostima koji bi, umjesto od tzv. *velikoga praska*, polazili od činjenice da je Bog stvorio svijet i da se objavio. U taj se prostor ili ne zalazi, ili se u tome nepoznatom području kao pretpostavku ima puno nejasnije i nepoznatije polazište od Stvaranja, jer je ono navodno znanstvenije. Ponekad je zabavno, a i porazno čitati pretpostavke i apriorizme (naravno 'znanstvene') za koje je potrebno imati puno više vjere nego za mnoga vjerska polazišta.

U antropološko-hermeneutičkome području nužan je put koji vodi do zajedničkoga tumačenja istine o svijetu u kojemu vjera i druge spoznaje imaju svoje pripadno mjesto, čuvajući pred sobom pitanje smisla, etičke odgovornosti, ljudsku osobnost, dinamizam otvorenosti (*sebedarje drugomu*) i sl.

U povijesnome području valja pokazati suvišnost sukoba između vjere i znanosti, naglašavajući da je religiozna misao (ne samo kršćanska) na znanstvenike

imala snažan pozitivan utjecaj, ne nabrajajući uvijek one koji su bili znanstvenici kao crkveni službenici i vjernici i oni koji to nisu. Time bi se otklonio onaj način razmišljanja koji je u mnogim kršćanima i znanstvenicima stvorio 'kompleks Galilei', a raste iz kulturalnih predrasuda, emotivnih isključivosti i iracionalnih obrana, vodeći u nova uzajamna nerazumijevanja.

Nije nam potrebno slaganje radi slaganja (konkordizam) koje je neuvjerljivo i sterilno. Potpuno neslaganje (diskordizam) je zabluda, rođena iz nepoznavanja i ideoloških obračuna, te stoga neprihvatljivo. Suradnja, oslušivanje, učenje je težak put povezivanja i širenja spoznaja, kako na neposredan, tako i na posredan način. Živimo u istoj stvarnosti, bez obzira koje tumačenje usvojili. Zato na kraju spominjem poznatu izreku da je *stvarnost šuma, a netko u šumu ide da bi brao gljive ili skupljao drva, dok drugi tamo odlazi da bi pokušao shvatiti i protumačiti šumu*. Kao kršćani polazimo od darovanosti šume i željeli bismo ju shvaćati i tumačiti znanstveno, ali u svjetlu Otajstva. Da bi to bilo moguće pred nama je velim posao dijalogiziranja – neizbježno višeglasnoga – ponajprije na osobnoj razini i 'kapilarnom metodom', a zatim se mogu ubirati plodovi prepoznatoga zajedničkog dara.«



Prijepodnevnomu radu prvoga dana predsjedao je prof. dr. Tomislav Zdenko Tenšek, dekan KBF-a u Zagrebu, a moderirao je dekan KBF-a u Splitu, prof. dr. Marinko Vidović; poslijepodne je predsjedao prof. dr. Anton Tamarut, prodekan KBF-a u Zagrebu, a moderirao prof. dr. Nikola Dogan, dekan KBF-a u Đakovu. Drugi dan je prije podne predsjedao prof. dr. Josip Oslić, prodekan KBF-a u Zagrebu, a moderirao doc. dr. Milan Šimunović, predstojnik Teologije u Rijeci, dok je poslijepodne predsjedao doc. dr. Tonči Matulić, prodekan KBF-a u Zagrebu, a moderirao dr. Marko Josipović, dekan Franjevačke teologije u Sarajevu. Posljednjega, trećega dana predsjedao je prof. dr. Anton Tamarut, a moderirao prof. dr. Milan Šimunović. Tijekom plenarne rasprave poslije podne predsjedao je prof. dr. Tomislav Zdenko Tenšek, dekan, a moderirao doc. dr. Ante Crnčević.

Euharistijska slavlja tijekom tri dana predvodili su: kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, mons. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački, prof. dr. Tomislav Zdenko Tenšek, dekan KBF-a u Zagrebu.

Sva tri dana za pjevanje u euharistijskome slavlju bili su odgovorni studenti Instituta za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« (prvi dan) i bogoslovi Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu. Liturgijski poslužitelji su bili bogoslovi iz zagrebačkoga Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa.



Zadržavajući nastojanje da na početku bude što manje govornika i govora ipak nismo uspjeli u početnoj namjeri. Smatrali smo važnim da pozdrave upute dekani

iz Splita i Đakova, jer je to bila prigoda da se predstavi novi Katolički bogoslovni fakultet iz Đakova. Ostali govornici pak nisu mogli biti zaobiđeni. Kao prijedlog za iduću godinu mislimo da bi bilo dobro da se još snažnije onima koji pozdravljaju naglasi kratkoća, te da se iduće godine ne predvidi pozdravni govor predstavnika drugih katoličkih učilišta. Što se drugih vremena tiče, sva su bila usklađena i poštivana prema nacrtu programa. Takvu shemu valja i dalje zadržati, s time što o otvaranju uvijek mora biti detaljna rasprava iz godine u godinu prema okolnostima.



Koordinacija raznih služba tijekom Tjedna bila je primjereno sklada, a u organiziranju smo zadržali neke već zadane okvire na temelju prijašnjih dobrih iskustava.

Nakon što je prošle godine prvi put primijenjeno platno na pozornici s projiciranjem sadržaja sa stražnje strane pomoću kompjutera, ove je godine novost bila u snimanju kamerom i projiciranju govornika na platno, kako bi komunikacija bila dojmliivija i bliža posebno s onima koji su bili u dnu dvorane. Kompjutorska potpora omogućila je predstavljanje materijala tijekom predavanja, ali i pokazivanje promidžbenih materijala za vrijeme stanki. U tome je poslu svoj prilog i ove godine pružio direktor »Glasa Koncila«, vlč. gosp. Nedjeljko Pintarić.

Ovdje valja ujedno istaknuti i susretljivost kojom je »Glas Koncila« pripremio tiskanje programa i iskaznica. Zahvaljujem na susretljivosti u trenutcima izrade pomalo osebujne forme listića s programom Tjedna. Ta dobra suradnja jamstvo je da će se u idućim godinama moći sve snažnije razvijati nova kreativnost u prezentacijama. Kao dugogodišnja pratiteljica naših događanja i ove je godine bila prisutna izdavačka kuća »Kršćanska sadašnjost« koja je poduprla našu organizaciju darom listova za pisanje u prikladnim mapama.

Povjerenstvo osjeća svakako dužnost zahvaliti brojnim drugim pomoćnicima i službama koje su omogućile skladno održavanje.

Ponajprije zahvaljujemo predavačima, predsjedateljima i moderatorima. Zahvaljujemo biskupima predsjedateljima slavija. Dužni smo izreći zahvalnost poglavarima Međubiskupijskoga sjemeništa, osobito gosp. rektoru, vlč. Ivanu Greću, gosp. ekonomu Petru Čorluki, gosp. duhovniku Anđelku Koščaku, te prefektima gosp. Ivanu Dodleku i Matiji Pavlakoviću, koji su organizirali sve što je bilo potrebno u prihvatu gostiju i u odgovorima na njihove zahtjeve, u čemu su im zdušno i ove godine pomagali sjemeništarci. Pokazali su svoju umješnost organiziranja i suradnje s Povjerenstvom. Hvala i fakultetskim službama KBF-a koje su se brinule oko pravnih poslova vezanih uz ugovore o djelu, domjencima, transportu i dostavi. Posebna zahvalnost s naše strane odlazi Institutu za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« KBF-a za njihovo sudjelovanje pri otvaranju Tjedna i za vrijeme euharistijskoga slavija 24. siječnja (prvoga dana Tjedna).

Naša je zahvala usmjerena i prema Bogoslovnomu sjemeništu u Zagrebu, poglavarima i bogoslovima za njihov trud, od poslova vezanih uz liturgijska slavlja (asistencija na čelu s gosp. Tomislavom Kraljem; pjevači), do brige oko reda na ulazu u dvoranu predavanja i na recepciji. Zahvaljujemo i doc. dr. Valentini Mandarić za trud oko cvjetnoga dekoriranja dvorane.

Ove je godine bila trajno prisutna i kamera snimatelja koje je predvodio o. Zdravko Tuba, OFM Con. Oni su snimili sva predavanja. Od njih smo zatražili da nam dostave barem jednu kopiju tih snimaka. Poučeni iskustvom lanjske godine, kada nam nije dostavljena snimka predavanja, predlažemo da se to iduće godine riješi nekim ugovorom. Uz poboljšani sustav razglasa ove godine nismo imali nikakvih značajnijih primjedbi na tu sastavnicu rada.

Prema našim zapažanjima broj sudionika Tjedna je porastao, a posebno nas raduje činjenica da to nije vidljivo samo na broju prodanih iskaznica, nego i po broju nazočnih u dvorani. Sačuvan je prosjek od 250 aktivnih sudionika na pojedinim predavanjima i raspravama, što pokazuje visoku posjećenost. I ove je godine primijećen izostanak većega broja mladih prezbitera.

Nastavili smo ostvarivanje ideje da se na recepciji nalazi popis sudionika TPT-a u kojoj se jasno vidi tko je bio na Tjednu i konačno koliko je statistička zbilja prijavljenih mjerodavna za raščlambu sudjelovanja u radu.



Cjenik usluga je promijenjen, budući da se niz godina nije mijenjao i visina naknada nije mogla pokriti sve troškove. Ovdje donosimo novi cjenik usluga, u skladu s najavljenim iznosom cijene iskaznice, predložene u prošlogodišnjemu Izvješću i s proporcionalnim povećanjem ostalih usluga:

Iskaznica za sudjelovanje na TPT-u (i za ulaz u dvoranu)	100 kuna
Doručak	15 kuna
Ručak	60 kuna
Večera	35 kuna
Puni pansion (višekrevetna soba)	150 kuna
Puni pansion (jednokrevetna soba)	250 kuna
Samo spavanje i doručak	60 kuna

Ukupno je prodana 421 iskaznica, te je od te prodaje dobiveno 42.100 kuna. Iskaznice su besplatno dobili nastavnici i djelatnici KBF-a (uključujući i područni studij u Rijeci) te sjemeništarci (18 iskaznica) i sjemenišni odgojitelji (8 iskaznica). Troškovi bonova za ručak i smještaj koje snosi KBF iznose 3990 kuna (svaki dan po 18 bonova) te jedan puni pansion za tri dana (što ukupno iznosi 750 kuna).

Svota s kojom se dalje ulazi u dijeljenje postotka je 38.110 kuna, a KBF-u pripada 70% toga iznosa.

Prema izvješću računovodstva KBF-a prihodi izgledaju na sljedeći način:

1. Doznačena sredstva u 2006. (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa) – 26.100,00 kuna;
2. Uplata iz Međubiskupijskoga sjemeništa – 25.480,00 kuna;
3. Neurošena sredstva na dan 31. prosinca 2005. – 10.362,23 kune. Sveukupno: 61.942,23 kune. Rashodi su se odnosili na plaćanje predavača, putnih troškova, usluga tiskanja, kopiranja, reprezentacije, studentskoga servisa i ostaloga.



Zahvaljujem svim profesorima i djelatnicima Fakulteta koji su pomogli u ostvarenju rada Tjedna i nama olakšali organizaciju. Na kraju koristim prigodu da u svoje ime i u ime kolege dr. Željka Tanjića zahvalu proširim na sve prijašnje godine našega rada kao Povjerenstva, a novoizabranim članovima Povjerenstva (prof. dr. Boži Lujiću, doc. dr. Anti Crnčeviću i dr. Mladenu Horvatu) zaželimo puno plodonosnih ideja i stvaralačke snage koja će Tjedan razvijati u skladu s ciljevima Fakulteta i izazovima koji očekuju Crkvu u idućim godinama.

Za Povjerenstvo TPT-a:

*Ivan Šaško, predsjednik*